

POSUDEK RIGORÓZNÍ PRÁCE

Vymezení logopedické intervence u dětí s mozkovou obrnou

Autor: Mgr. Andrea Mazancová

Oponent: Doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.

Autorka předkládá k posouzení práci, ve které analyzuje stav řečových schopností a stav příjmu potravy a tekutin u dětí s mozkovou obrnou v Karlovarském kraji. Téma není v odborné literatuře dosud příliš rozpracováno. Práci člení klasicky na část teoretickou a empirickou, teoretická část svým rozsahem lehce převažuje.

Autorka pro svá teoretická východiska čerpá z dostatečného množství odborných pramenů, v nichž téměř poloviční podíl tvoří zahraniční odborné zdroje. V textech teoretické části na použité zdroje důsledně odkazuje. Teoretickou část přehledně člení do tří kapitol, v nichž východiska postupně rozvíjí v logickém obsahovém kontinuu. Je věnována etiopatogenezi a patofyziologii mozkové obrny, socializaci dítěte s mozkovou obrnou a vývojem orofaciálních struktur v ontogenezi, vzniku dysartrie a dysfagie. V další teoretické kapitole jsou rozebrány poruchy polykání v dětském věku a popsány rozdíly na anatomických strukturách a neurologických procesech, které se podílejí na polykacím aktu dítěte i dospělého.

Významné, dle mého názoru, je zdůraznění významu kognitivních dovedností, které u jedince ovlivňují příjem potravy a deskripce příčin poruch polykání ve facio-orálním traktu. Bylo by krátkozraké věnovat pozornost čistě motorické oblasti. Třetí teoretická kapitola je vhodně věnována současné logopedické péči o děti s mozkovou obrnou. Jedná se o naléhavé téma současné logopedické praxe. Autorka nezapomněla zmínit roli logopeda v neonatologickém centru, tj. v místě prvního kontaktu s dítětem v riziku narušené komunikační schopnosti v důsledku raně vzniklého postižení mozku obrnou. Zmiňuje zde význam interdisciplinarity a týmové spolupráce v přístupu k intervenci, typy diagnosticko-terapeutické intervence, uvádí popis logopedického vyšetření a souhrn terapeutických metod.

Teoretická část práce prokazuje dlouhodobý zájem autorky o sledovanou problematiku. Také její znalost odborné literatury české (a často i německé provenience) a schopnost pracovat s ní v textu, schopnost vyjadřovat se přesným a srozumitelným jazykem.

V *části empirické* autorka prokázala dobré předpoklady pro výzkumnou práci. Na základě teoretické přípravy tématu a pečlivého nastavení výzkumného postupu identifikovala narušení řečové schopnosti a poruchy příjmu potravy na vzorku 24 klientů logopedické péče ve věku 4 až 18 let. Dále vytvořila soubor pěti případových studií, každé ve struktuře závěrů vstupního vyšetření, OA, RA, podrobného popisu schopnosti příjmu potravy, komunikace v úvodní diagnostické úvaze, plánu logopedické péče, následného terapeutického postupu a jeho výsledků. Nechybí uvedení dalších kontextuálních faktorů, které se mohou podílet na dosažených efektech, tj. při zlepšení v oblasti příjmu potravy a tekutin, v oblasti motoriky řeči i v oblasti fatických funkcí u dítěte, jako je intervence dalších specialistů (psychologa apod.)

Je evidentní, že v této části výzkumu autorka investovala do sběru a zpracování dat značnou časovou dotaci.

Výsledky šetření jsou v práci uvedeny verbálně i graficky, interpretace výsledků jsou vztažené k výzkumným otázkám a obsáhleji kriticky okomentované v kapitole věnované diskuzi.

Cenným výstupem disertační práce je apel autorky na plně individualizovanou, soustavnou a pravidelnou péči o schopnost příjmu potravy a komunikaci osob s mozkovou obrnou, která může pozitivně ovlivnit průběh „nezměnitelného“ primárního postižení osoby s mozkovou obrnou a zvýšit její šance na kvalitní život.

V této souvislosti prosím o zodpovězení otázky při obhajobě práce:

Jaký podíl jednotlivých specialistů a jaké jejich složení (z hlediska odbornosti) by měl zahrnovat optimální model multidisciplinární péče o schopnost příjmu potravy a narušenou komunikační schopnost dítěte s mozkovou obrnou? Lze to procentuálně vyjádřit?

Celkově lze shrnout, že předložená rigorózní práce dokládá široké znalosti autorky, její dlouhodobý zájem o studované téma, pracovní nasazení a časovou dotaci při jeho zpracování, kreativitu a myšlenkovou bohatost.

Posuzovanou práci proto doporučuji k obhajobě s kladným hodnocením. Doporučuji, aby alespoň některé její části byly publikovány.

26. 8. 2024

Vanda Hájková